

ELVA VALLAVOLIKOGU MÄÄRUS

Elva

13. veebruar 2018 nr 16

Jäätmehoolduseeskiri

Määrus kehtestatakse jäätmeseaduse § 66 lg 4, § 71 lg 1 ja lg 2, pakendiseaduse § 15 lg 1 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 punkti 36⁵ ja 36⁶ alusel.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Jäätmehoolduseeskirja eesmärk ja reguleerimisala

- (1) Jäätmehoolduseeskiri (edaspidi eeskiri) reguleerib jäätmehoolduse korraldust Elva valla haldusterritooriumil.
- (2) Eeskirja rakendatakse kooskõlas kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse, jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste jäätmehooldust reguleerivate õigusaktidega ning riigihangete seaduse alusel korraldatud jäätmeveo ja -käitlemise teenuste hankelepingu(te)ga.
- (3) Eeskirja eesmärk on puhta ja tervisliku elukeskkonna säilitamine piirkonnas, jäätmete ohtlikkuse ja koguste vähendamine ning jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise soodustamine. Eesmärki aitab ellu viia korraldatud jäätmevedu.
- (4) Juriidilistele ja füüsilistele isikutele on piirkonnas eeskirja täitmine kohustuslik.
- (5) Eeskirjaga lahendamata küsimusi lahendab Elva Vallavalitsus (edaspidi valitsus) juhindudes jäätmeseadusest ja teistest jäätmehooldust reguleerivatest õigusaktidest. Eeskirjaga seotud dokumentide vormide kinnitamine on valitsuse pädevuses.
- (6) Eeskirjas kasutatud mõistete defineerimisel lähtutakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduses, jäätmeseaduses, pakendiseaduses, riigihangete seaduses ning teistes jäätmehooldust reguleerivates õigusaktides sisalduvatest terminitest ja mõistetest.

2. peatükk

JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLDNÕUDED

§ 2. Jäätmekäitluse üldnõuded

- (1) Jäätmete nõuetekohase käitlemise eest vastutab jäätmevaldaja.
- (2) Iga tegevuse juures tuleb rakendada kõiki sobivaid võimalusi, mis vähendavad ja väldivad jäätmeteket.
- (3) Jäätmekäitleja peab jäätmete käitlemisel lähtuma jäätmehierarhiast, eelistades jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu ja muud taaskasutust (sh energiakasutust) jäätmete kõrvaldamisele. Olmejäätmetest võib prügilasse ladestada vaid jäätmeid, mille taaskasutamine materjalina, kütusena, energiaallikana

või muul viisil ei ole võimalik. Liigiti kogutud jäätmed tuleb võimalusel ringlusse võtta.

- (4) Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb liigiti koguda vähemalt Keskkonnaministri 16.01.2007 määruses nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ sätestatud jäätmeliike.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud jäätmeid tuleb tekkekohal liigiti koguda hiljemalt käesoleva määrus kehtima hakkamisest.
- (6) Piirkonnas, kus puudub kehtiv korraldatud jäätmevedu, on jäätmevaldajad ja territooriumi haldajad kohustatud kas ise või volitatud esindaja vahendusel sõlmima jäätmekäitlusettevõttega jäätmekäitluslepingu või vedama neile kuuluvad või nende valduses oleval territooriumil tekkivad jäätmed jäätmekäitluskohta.
- (7) Jäätmete jätmine mahuti lähedusse neid mahutisse paigutamata ei ole lubatud, v.a suurjäätmed, mille käitlemise kord on toodud käesolevas eeskirjas. Jäätmevaldaja on kohustatud tellima ületäitunud mahuti tühjendamise.
- (8) Liigiti kogutud jäätmete kogumisel ja veol peab vältima nende segunemist teiste jäätmeliikidega.
- (9) Segaalmejäätmete äraveo minimaalne sagedus on tiheasustusosalal või kompaktse hoonestusega alal (edaspidi tiheasustusala) vähemalt üks kord nelja (4) nädala jooksul, hajaasustusosalal vähemalt üks kord 12 nädala jooksul olenemata kasutatava mahuti suurusest. Mahuti ületäitumise ja/või haisu tekke korral peab jäätmete äravedu toimuma sagedamini.
- (10) Jäätmete vedu on keelatud öörahu ajal tööpäevadel kell 22.00 kuni 7.00, laupäeval ja pühapäeval ning riiklikel pühadel 22.00 kuni 7.00 välja arvatud juhul, kui valitsus on andnud nõusoleku olmejäätmete vedamiseks nimetatud ajal.
- (11) Jäätmed, mille hoidmine kinnistul või krundil kujutab endast vahetut ohtu inimeste tervisele, tuleb ära vedada koheselt. Jäätmete nõuetekohase äraveo eest vastutab jäätmevaldaja või territooriumi haldaja.
- (12) Kui kinnistul või krundil tekkinud jäätmeid ei saa nende kuju või muude omaduste tõttu vedada koos teiste jäätmetega ja need ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, korraldab nende veo käitluskohta jäätmevaldaja, kinnisvarahalduse või -hoolduse ettevõtte või territooriumi haldaja vastavalt eeskirja nõuetele.
- (13) Keelatud on jäätmete käitlemine, ladestamine või ladustamine ja kõrvaldamine selleks mitteettenähtud kohtadesse, välja arvatud aia- ja haljastujäätmete kompostimine oma kinnistul vastavalt eeskirjas sätestatud nõuetele.
- (14) Jäätmeid tuleb taaskasutada või kõrvaldada tehnoloogiliselt sobivas ning tervise- ja keskkonnanõuetele vastavas jäätmekäitluskohas.
- (15) Alates 2020. aasta 1. jaanuarist tuleb taaskasutada:
 - 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jäätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid, välja arvatud tootmisjäätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jäätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – vähemalt 50 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;
 - 2) ehitus- ja lammutusjäätmeid korduskasutuseks ettevalmistamisena, ringlussevõtuna ja muu taaskasutamiseks, sealhulgas jäätmete kasutamiseks kaeveõõnte täitmiseks muude ainete asemel – vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

§ 3. Jäätmevaldaja ja territooriumi haldaja kohustused

- (1) Jäätmevaldaja ja territooriumi haldaja on kohustatud:

- 1) käitlema tema valduses olevaid jäätmeid vastavalt kehtestatud nõuetele;
- 2) sortima ja liigiti koguma enda valduses olevaid jäätmeid vastavalt eeskirja nõuetele ja paigutama need vastava jäätmeliigi kogumiseks ettenähtud mahutisse;
- 3) vältima liigiti kogutud jäätmete segunemist omavahel või teiste jäätmetega;
- 4) vältima ohtlike jäätmete segunemist ja segamist omavahel või tavajäätmetega või mistahes ainega ning kasutama kõiki võimalusi jäätmete koguse ja ohtlikkuse vähendamiseks;
- 5) kandma enda tekitatud jäätmete käitlemise kulud, välja arvatud laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvad jäätmeliigid, kui jäätmevaldaja on need üle andnud eeskirjas sätestatud viisil;
- 6) koristama oma kinnistul või hallataval territooriumil tekkinud või sinna toodud jäätmed juhul, kui ei suudeta tuvastada jäätmete tekitajat;
- 7) andma jäätmed üle ainult vastavat luba omavale jäätmekäitlejale või isikule, kes on üle antavate jäätmete käitlejana Keskkonnaametis registreeritud. Jäätmed võib viia ka nende jäätmete kogumiseks määratud ja vastavalt tähistatud kohta, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Ohtlike jäätmete üleandmisel peab jäätmevaldaja eelnevalt veenduma, et isikul, kellele ohtlikud jäätmed üle antakse, on lisaks ohtlike jäätmete käitluslitsents. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed tuleb üle anda korraldatud jäätmeveo luba omavale isikule.
- 8) organiseerima jäätmemahutite tühjendamise sagedusega, mis väldib mahutite ületäitumise, haisu või kahjurite tekke ning ümbruskonna reostuse;
- 9) jäätmete kogumiseks omama või rentima piisavas koguses ja suuruses jäätmemahuteid või kasutama lepingu alusel ühismahuteid vastavalt eeskirjas toodud tingimustele;
- 10) hoidma mahutid tervena ja puhtana, vastutama jäätmemahuti õige kasutamise ning selle ümbruse ja juurdesõidutee korrashoiu eest;
- 11) tagama mahuti kättesaadavuse jäätmevedajale veopäeval. Jäätmemahuti peab veopäeval asuma jäätmevedajale nähtaval kohal;
- 12) paigutama jäätmemahutid krundile või kinnistule, kus jäätmed on tekkinud, välja arvatud juhul, kui jäätmed paigutatakse lepingu alusel kasutatavasse ühismahutisse;
- 13) vajadusel enne paigutamist jäätmekonteinerisse pakkima jäätmed jäätmekottidesse, kotid sulgema, et need ei levitaks haisu, ei põhjustaks ohtu tervisele, talvel ei külmuks konteineri külge ega määriks neid;
- 14) käitlema ehitus- ja lammutusjäätmeid, tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutamisel tekkinud jäätmeid vastavalt eeskirjas toodud nõuetele.

(2) Juriidilised isikud (sh korteriühistud) on täiendavalt kohustatud:

- 1) teavitama oma hallatavate hoonete elanikke, rentnikke või oma ettevõtte töötajaid eeskirja nõuetest;
 - 2) säilitama kahe aasta jooksul dokumendid, mis tõendavad jäätmete nõuetekohast käitlemist või üleandmist jäätmekäitlejale ning esitama need dokumendid või vastava lepingu valitsuse ametniku nõudel kontrollimiseks;
 - 3) valitsuse nõudmisel esitama dokumendi, mis käsitleb tema tegevusega seotud jäätmehooldust;
 - 4) jäätmeseaduses sätestatud juhtudel omama keskkonnakompleksluba, jäätmeluba, registreerimistõendit või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi. Loa või tõendi saamiseks vajaliku taotlusmaterjali koostab taotleja oma kulul;
 - 5) kaubandusettevõtted, ametiasutused ja teenindusettevõtted on kohustatud vähemalt lahtioleku ajaks paigaldama olmejäätmete mahutid hoone sissepääsude juurde, mille õigeaegse tühjendamise ja ümbruse korrashoiu eest vastutab ettevõtte või asutus ise.
- (3) Kui jäätmetekitaja ja jäätmevaldaja on erinevad isikud, määratakse nende vaheline kohustuste jaotus üüri-, rendi- või muu lepinguga.
- (4) Üldkasutatavatesse kohtadesse (pargid, parklad, ühissõidukite peatused ja muud taolised alad) paigutab vajadusel jäätmemahutid valitsus või territooriumi haldav juriidiline või füüsiline isik.

§ 4. Nõuded kogumismahutile ja selle paiknemisele

- (1) Jäätmete kogumiseks peab kasutama kogumismahutit, mis välistab ohu inimeste tervisele, varale ja keskkonnale ning tagab:
 - 1) jäätmete kogumise nende levikut takistaval viisil;
 - 2) jäätmete hoidmise haisu levikut takistaval viisil;
 - 3) lekke vältimise;
 - 4) veega pestavuse võimalikkuse (v.a jäätmekotid);
 - 5) tuleohutuse.
- (2) Olmejäätmete kogumisvahendina võib kasutada:
 - 1) ühepereelamu jäätmete kogumiseks jäätmekotti (maksimaalselt 10 kg), mis peab oma vastupidavuselt tagama jäätmete üleandmise ning olema keskkonnaohutu;
 - 2) olemasolevat käsitsi teisaldatavat kuni 140 liitrist kaanega suletavat kogumismahutit, mida on võimalik tõstemehhanismiga varustatud jäätmeveokiga tühjendada, kuni 31.12.2020;
 - 3) käsitsi teisaldatavat 140, 240, 360, 370, 600, 660, 800 või 1100 liitrist kaanega suletavat kogumismahutit, mida on võimalik tõstemehhanismiga varustatud jäätmeveokiga tühjendada;
 - 4) kaanega suletavat 1,5 m³, 2,5 m³ ja 4,5 m³ kogumismahutit, mida on võimalik tõstemehhanismiga varustatud jäätmeveokiga tühjendada;
 - 5) presskonteinereid, vertikaalpresse ja süvakogumismahuteid;
 - 6) pakendite üleandmiseks ka kuni 200-liitrist kotti.
- (3) Kokkuleppel jäätmekäitlejaga võib kinnistul kasutada ka teistsugust kogumismahutit, mis ei põhjusta ohtu keskkonnale ja vastab käesoleva eeskirja nõuetele.
- (4) Jäätmekott tuleb paigutada nii, et see oleks kaitstud sademete või muul viisil niiskumise ning loomade ja lindude ligipääsu eest.
- (5) Kogumismahutil peab olema kasutajale nähtavas kohas selgelt loetav eestikeelne kiri või märgistus, mis viitab kogumismahutiga kogutavale jäätmeliigile ja jäätmetekkehoha aadressile (kinnistu aadress).
- (6) Jäätmemahuti tuleb paigutada krundile või kinnistule, kus jäätmed tekivad või teisele kinnistule selle kinnistu omanikuga kokkuleppel. Juhul, kui mahutid

paiknevad teisel kinnistul selle kinnistu omaniku loal, tagab korrashoiu mahutite kasutaja, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Jäätmemahuti peab paiknema naaberkiinnistust vähemalt 3 meetri kaugusel, kui naabrid ei lepi eelnevalt kokku teisiti.

- (7) Kogumismahuti tehnilise korrashoiu tagab kogumismahuti omanik.
- (8) Kuni 1100-liitrised käsitsi teisaldatavad ratastel väikekonteinerid tuleb paigutada tasasele ja kõvale maapinnale või neid konteinerid tühjendava jäätmeveokiga samal tasandil paiknevale alusele nähtavasse kohta, mis ei ole jäätmeveoki lähimast võimalikust peatuskohast kaugemal kui 20 meetrit. Pikema vahemaa korral määratakse tühjendustingimused jäätmeveolepinguga või jäätmekäitluslepinguga.
- (9) Jäätmemahuti tühjendamiseks on lubatud kuni 1100-liitrine käsitsi teisaldatav ratastel jäätmemahuti jäätmeveo päeval paigutada oma kinnistu piirist välja, kuid võimalikult kinnistu piiri lähedale. Kinnistu piirist välja paigutatud jäätmemahuti ei tohi häirida liiklust ega jalakäijaid.
- (10) Suurem kui 1100-liitrine kogumismahuti tuleb paigutada jäätmeveokiga samal tasandil paiknevale kõva kattega (betoon, asfalt, kiviparkett, kruus jms) alusele selliselt, et seda saab tühjendada vahetult jäätmeveoki paiknemiskohast.
- (11) Juurdesõidutee mahutile peab olema piisava kandevõimega ja tasane, talvisel ajal lumest puhastatud ja vaba muudest transporti takistavatest esemetest.
- (12) Kogumismahuti paiknemiskoha ja ligipääsutee korrashoiu eest kinnistul vastutab kinnistu omanik.
- (13) Jäätmemahutid võib paigutada vastavatesse jäätmemajadesse, katusealusesse või aedikutesse, tõkestamata vaba juurdepääsu mahutile. Kui jäätmemaja, katusealust, väravat või jäätmemahutit lukustatakse, peab jäätmevaldaja kindlustama selle avamise tühjenduspäeval.
- (14) Jäätmevedaja on kohustatud koristama jäätmemahutite paiknemiskoha, kui see on prahistatud vedaja süül, sealhulgas toimumata jäänud tühjenduskorra tõttu.

§ 5. Ühismahuti kasutamine

- (1) Ühismahutit on lubatud kasutada kõigi jäätmeliikide kogumiseks ja üleandmiseks, kui jäätmevaldajad on omavahel sõlminud vastava ühismahuti kasutamise kokkuleppe.
- (2) Vormikohane taotlus korraldatud jäätmeveo kogumismahuti(te) ühiseks kasutuseks tuleb esitada valitsusele kooskõlastamiseks.
- (3) Ühismahuti kasutamisel on jäätmeveolepingu või jäätmekäitluslepingu sõlmimine kohustuslik. Lepingus peavad olema fikseeritud kõik ühismahutit kasutavad jäätmevaldajad, hõlmatavad kinnistud, jäätmekäitluse eest vastutav isik ja ühismahuti asukoht.
- (4) Korraldatud jäätmeveopiirkonnas loetakse ühismahuti kasutaja korraldatud jäätmeveoga liitunuks.
- (5) Ühismahutina ei või kasutada segaolmejäätmete üleandmiseks jäätmekotti.
- (6) Ühismahutit on lubatud kasutada üksnes lähestikku asetsevatel kinnistutel või kruntidel või ühise õuealaga korter- ja ridaelamutes tekkivate jäätmete kogumiseks.
- (7) Jäätmevaldaja, kes kasutab lepingu alusel teise jäätmevaldajaga ühismahutit, on kohustatud sellest teavitama omaavalitsust.

§ 6. Jäätmete põletamine

- (1) Jäätmete, sealhulgas haljastusprahi põletamine on keelatud, kui selleks ei ole Keskkonnaameti poolt väljastatud vastavat luba.
- (2) Küttekolletes võib põletada immutamata, lakkimata ja värvimata puitu.

§ 7. Jäätmete vedu

- (1) Jäätmeid vedav isik on kohustatud:
 - 1) vedama jäätmeid õigusaktidega sätestatud korras, elanikke kõige vähem häirival viisil;
 - 2) vedama jäätmemahutisse toodud jäätmed lepingus kokkulepitud ajagraafiku järgi;
 - 3) teenuse osutamata jätmisel jäätmevaldajat esimesel võimalusel teavitama, miks ei olnud võimalik jäätmemahutit tühjendada ja millal on võimalik kordustühjendamine.
- (2) Jäätmevedaja tohib jäätmed üle anda käitlemiseks vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale.
- (3) Jäätmeveok peab olema kinnine ja vajadusel varustatud jäätmemahuti tühjendamiseks vajaliku tõstemehhanismiga. Jäätmeveokist ei tohi laadimise ega vedamise ajal sattuda keskkonda jäätmeid ega jäätmetest imuvaid vedelikke või nõrgvett. Suurjäätmeid ning ehitusjäätmeid tohib vedada lahtises jäätmeveokis, tagades, et vedamise ajal ei satuks jäätmed keskkonda. Juhul kui jäätmed satuvad laadimise või veo ajal keskkonda, tuleb need jäätmevedaja poolt koheselt koristada.
- (4) Jäätmeveoki registrimass ja mõõtmed peavad vastama teedale kehtestatud kandevõime ja sõiduki mõõtmete piirangutele.
- (5) Jäätmevaldaja, kes viib ise oma jäätmed jäätmekäitluskohta, peab jäätmete vedamisel järgima kõiki õigusaktides ja eeskirjas sätestatud reegleid ning suutma tõestada jäätmete nõuetekohast üleandmist jäätmekäitlejale kahe aasta jooksul pärast jäätmete üleandmist.

3. peatükk

JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMINE

§ 8. Segaolemejäätmed

- (1) Segaolemejäätmete mahutisse on lubatud koguda vaid segaolemejäätmeid, mille liigiti kogumist ei ole omavalitsuses korraldatud.
- (2) Segaolemejäätmete mahutisse ei või panna:
 - 1) jäätmeid, mille liigiti kogumine on kohustuslik vastavalt eeskirjale;
 - 2) ohtlikke jäätmeid;
 - 3) lõhkematerjalidest koosnevaid ja neid sisaldavaid jäätmeid;
 - 4) tule- ja plahvatusohtlikke jäätmeid;
 - 5) üle 40 °C kuuma tuhka;
 - 6) vedelaid jäätmeid;
 - 7) käimlajäätmeid ja kogumiskaevude setteid;
 - 8) probleemtooteid;
 - 9) ehitus- ja lammutusjäätmeid;
 - 10) aineid ja esemeid, mis oma kaalu, mõõtmete või kuju tõttu või muul põhjusel võivad kahjustada mahuteid, jäätmeveokeid, jäätmemahuti kasutajat või

hooldajat, jäätmevedajat või teisi isikuid või raskendavad märkimisväärselt jäätmete kokkupressimist;

11) nakkust tekitavaid ja bioloogilisi jäätmeid;

12) erikäitlust vajavaid jäätmeid.

§ 9. Paber ja kartong

- (1) Paber ja kartong (sealhulgas ajalehed, raamatud, paberist kaustikud, ajakirjad jm) tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi.
- (2) Kui paberi ja kartongi tekkekoht on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, tuleb see koguda tekkekohas eraldi mahutisse ja anda üle jäätmevedajale.
- (3) Kui kinnistul on vähemalt kümne ja enama korteriga elamu, mille kütmiseks kasutatakse kaugkütet, vedel- või gaasikütus, peab kinnistul olema eraldi kogumismahuti paberi ja kartongi kogumiseks.
- (4) Kui kinnistul on üksikelamu või vähem kui kümme korterit või tahkekütust kasutav lokaalküte, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti ning viia jäätmed selleks ettenähtud kogumispunkti, jäätmekäitluskohta või põletada küttekoldes.
- (5) Paberi ja kartongi kogumiseks territooriumil, kus jäätmetekkekohaks on mitteiluruum, peab olema eraldi kogumismahuti või koht paberi ja kartongi kogumiseks juhul, kui neid jäätmeliike tekib eraldivõetuna üle 50 kg nädalas ja need ei leia kohapealset taaskasutust. Käesoleva eeskirja tähenduses ei loeta paberi ja kartongi hulka kuuluvaks dokumente, mis tuleb hävitada õigusaktides sätestatud juhtudel ja tingimustel.
- (6) Kui paberi ja kartongi tekkekoht ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, tuleb jäätmed viia ise vastavalt tähistatud konteinerisse või jäätmejaama.
- (7) Paberi ja kartongi mahutisse on keelatud panna muid jäätmeid, mahutit tuleb tühjendada vastavalt vajadusele, vältides selle ületäitumist.
- (8) Korraldatud jäätmeveol kasutatavate paberi ja kartongi kogumismahutite vähim suurus jäätmetekkekohtadel on 240 l, mida peab tühjendama vähemalt kord kvartalis.

§ 10. Pakend ja pakendijäätmed

- (1) Pakendid ja pakendijäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja panna pakendijäätmete mahutisse, viia vastavalt tähistatud, selleks ettenähtud pakendipunkti või jäätmejaama või anda üle pakendiettevõtjale, pakendiorganisatsioonile või pakendijäätmeid vedavale isikule.
- (2) Pakendeid võib pakendimahutisse panna lahtiselt või kilekotti pakendatult. Kilekott võiks soovitatavalt olla läbipaistev. Pakendiorganisatsioon või pakendiettevõtja ei või jätta pakendimaterjale ringlusse võtmata põhjendusel, et üle antud pakendid on pakendatud kilekotti.
- (3) Alates aastast 2020, kui kinnistul on vähemalt kümne ja enama korteriga elamu, peab kinnistul olema eraldi kogumismahuti pakendijäätmete kogumiseks.
- (4) Üleantavad pakendid ja pakendijäätmed peavad olema tühjad ja kokkupressitud ning vastama pakendiettevõtja või pakendiorganisatsiooni vastavas juhendis toodud nõuetele.
- (5) Pakend, millele on määratud tagatisraha ehk pant (sellekohane märgis on kantud pakendile või etiketile), tuleb tarbija poolt tagastada müügikohta või taaravastuvõtu punkti.
- (6) Pakendipunktide asukohad, jäätmemahutite miinimum- ja maksimumarv ja -maht igas pakendipunktis ning nende minimaalne tühjendamissagedus lepatakse kokku

pakendiorganisatsiooni või pakendiettevõtja ja valitsuse vahel sõlmitavas lepingus. Pakendipunktis peab olema tagatud kõigi pakendimaterjali liikide vastuvõtmine. Pakendipunktis kogutakse eraldi mahutitesse vähemalt kolm pakendimaterjali liiki: paber- ja kartongpakend, klaaspakend ja segapakend. Klaaspakendit võib koguda ainult segapakendi konteineriga, kui see tagab vähemalt sama suure klaaspakendi ringlussevõtu määra ja vastav kokkulepe on lepingus sätestatud.

- (7) Pakendijäätmete kogumiskonteinerisse on keelatud panna muid jäätmeid.
- (8) Pakendimahutit või paberi ja kartongi mahutit peab tühjendama sagedusega, mis väldib selle ületäitumist, haisu teket ning ümbruskonna reostust, kuid mitte harvemini kui üks kord 12 nädala jooksul.

§ 11. Pakendiettevõtja, pakendiorganisatsiooni ja pakendijäätmeid vedava isiku kohustused

- (1) Pakendiettevõtja on kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed müügikohas või müügikoha kinnistu või teenindusmaa piires olevas pakendipunktis.
- (2) Kui tagatisrahata müügipakendi ja -pakendijäätmete vastuvõtmist ei ole võimalik korraldada müügikoha kinnistu või teenindusmaa piires, võib selle korraldada müügikoha kinnistu või teenindusmaa vahetus naabruses valitsuse nõusolekul ja tingimustel.
- (3) Pakendiorganisatsioonid ning need pakendiettevõtjad, kes ei ole liitunud pakendiorganisatsiooniga, on kohustatud sõlmima valitsusega lepingu, milles määratakse kindlaks pakendipunktide asukohad ja mahutite paigaldustingimused piirkonnas, mahutite arv ja maht igas pakendipunktis, tüüp, välimus, minimaalne tühjendamissagedus, haldamine ja pakendipunkti korrashoid.
- (4) Pakendimahutil peab olema kasutajale nähtavas kohas tähistus, mis liiki pakendeid või pakendijäätmeid mahutisse tohib paigutada, pakendikonteineriga pakendeid koguva pakendiorganisatsiooni nimi, veebilehe aadress, kontaktandmed.
- (5) Valitsus võib kokkuleppel pakendiorganisatsiooni või pakendiettevõtjaga suurendada pakendipunktide tihedust pakendiseaduses sätestatud miinimumist.
- (6) Pakendijäätmeid võib koguda tekkekohas. Kui tekkekohas kogumine toimub tasuta, võib valitsuse nõusolekul vähendada avalikkusele suunatud pakendipunktide tihedust, mahutite arvu, mahtu või tühjendussagedust võttes aluseks seadusest tuleneva kogumiskohtade tiheduse ja piirkonna rahvastiku arvu. Tekkekohas on lubatud kõik pakendimaterjali liigid koguda ühte mahutisse, kuid pakendiorganisatsioon peab tagama pakendite järelsortimise ja taaskasutusse suunamise. Tekkekohas kogumisel tiheasustusel ei või küsida niinimetatud tühisõidutasu.
- (7) Pakendiettevõtja või pakendiorganisatsioon on kohustatud vältima liigiti kogutud või pakendimaterjalide kaupa sorditud pakendite ja pakendijäätmete segunemist teiste jäätmete või pakendimaterjalidega.
- (8) Pakendiettevõtja või pakendiorganisatsioon on kohustatud:
 - 1) hoidma pakendipunktis olevad mahutid terved ja puhtad tagades vajadusel nende puhastamise;
 - 2) tagama, et kaane, luugi vmt suletavad mahutid on ohutud ja kergelt avatavad;
 - 3) vältima mahutite ületäitumist ning nende tühjendamisel koristama tühjendamise käigus ja ületäituvuse tõttu maha kukkunud pakendijäätmed ning need pakendijäätmed, mis on pandud mahuti kõrvale maha, kuna neid ei ole oma suuruse tõttu võimalik mahutisse paigutada;

- 4) korraldama pakendijäätmete koristamise kuni 3 m raadiuses pakendipunktist, kui pakendikonteinerid on olnud ületäitunud ning kui pakendipunkti ümbruse koristamise kohustuses ei ole maaomaniku ja pakendiettevõtja või pakendiorganisatsiooni vahel lepitud teisiti.
- (9) Pakendimahuteid tuleb tühjendada regulaarselt ja vastavalt vajadusele selliselt, et oleks välditud jäätmemahuti ületäitumine või ümbruskonna reostus ja elanikele tagatud pakendite või pakendijäätmete üleandmise võimalus. Pakendijäätmete mahuti tuleb tühjendada kohe, kui see levitab haisu või on ületäitunud.
- (10) Pakendiorganisatsioonil ja pakendiettevõtjal on kohustus esitada valitsuse nõudmisel andmeid avalikkusele suunatud kogumisvõrgustiku kaudu või muude kogumisviiside abil piirkonnast kogutud pakendite ja pakendijäätmete kohta. Pakendimaterjali liikide kaupa esitatakse järgmised andmed:
 - 1) piirkonnast kogutud pakendite mass;
 - 2) taaskasutusse või kõrvaldamisse suunatud pakendi mass vastavalt jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistule;
 - 3) käitlemisteenuse osutajate nimekiri ja neile üle antud kogused pakendimaterjali liikide kaupa;
 - 4) piirkonnas tehtud teavitustöö kirjeldus avalikkuse ja tarbijate teavitamiseks pakendi ja pakendijäätmete tagastamise korrast ja nõuetest;
 - 5) isikute arv ja loetelu, kellelt pakendeid ja pakendijäätmeid kogutakse tekkekohal.

§ 12. Ohtlikud jäätmed

- (1) Ohtlikud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi. Jäätmete ohtlikkuse määramisel lähtutakse jäätmenimistust, kus ohtlikud jäätmed on tähistatud tärniga.
- (2) Ohtlikud jäätmed tuleb viia ohtlike jäätmete kogumiskohtadesse või anda üle vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale. Ravimijäätmed võib tagastada apteeki.
- (3) Teiste isikute tegevuse tulemusena tekkinud ohtlikke jäätmeid võib vedada ja käidelda isik, kellele Keskkonnaamet on väljastanud vastava jäätmeloa ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi.
- (4) Mahutid ohtlike jäätmete kogumiseks peavad olema suletavad. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates ja lekkekindlates mahutites, mis välistab nende sattumise keskkonda.
- (5) Ohtlikud jäätmed, välja arvatud olmes tekkinud ohtlikud jäätmed, peab jäätmevaldaja enne üleandmist jäätmekäitlejale märgistama vastavalt keskkonnaministri kehtestatud korrale.
- (6) Ohtlike jäätmete valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jäätmete üleandmiseni jäätmekäitlusettevõttele.
- (7) Juriidiline isik ja füüsilisest isikust ettevõtja, kelle valduses on ohtlikud jäätmed, on kohustatud andma järelevalveametnikule informatsiooni ohtlike jäätmete hoidmise ja käitlemise kohta.

§ 13. Probleemtooted ja nende jäätmed

- (1) Probleemtoodetest tekkivate jäätmete kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise korraldab tootja või tootjavastutusorganisatsioon.
- (2) Elektroonikaromud (sh külmikud, pesumasinad, arvutid, telerid, boilerid, elektroonilised mänguasjad jms) tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja anda üle

elektroonikaromude kogumiskohta, jäätmejaama või uue seadme ostmisel turustaja müügikohta. Jäätmevaldajal on õigus kompleksed elektroonikaromud nimetatud kohtadesse tasuta üle anda.

- (3) Vanarehvid tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia vanarehvide kogumispunkti, jäätmejaama või hooldustöökotta viimase nõusolekul. Jäätmevaldajal on õigus vanarehvid nimetatud kohtadesse tasuta üle anda.
- (4) Kasutuskõlbmatuks muutunud patareid ja akud tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia müügikohta, jäätmejaama või muudesse kogumispunktidesse. Jäätmevaldajal on õigus patareid ja akud nimetatud kohtadesse tasuta üle anda.
- (5) Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumiskohta, lammutuskotta või vanametalli kogumiskohta, mis omavad selleks vastavat õigust. Mootorsõidukite kasutatud osad võib üle anda neid osi turustavasse müügikohta. Jäätmevaldajal on õigus romusõidukid ja nende osad nimetatud kohtadesse tasuta üle anda.
- (6) Põllumajandusplast tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning anda üle tootjale, jäätmekäitlusettevõttele, viia jäätmejaama või põllumajandusplasti kogumispunkti. Jäätmevaldajal on õigus põllumajandusplast nimetatud kohtadesse tasuta üle anda.

§ 14. Suurjäätmed

- (1) Suurjäätmed on rasked või kogukad esemed, sh diivanid, madratsid, lauad, kapid, riiulid, toolid, voodid, kardinapuud, vaibad jms, mis võivad takistada või ohustada kogumismahuti tühjendamist või jäätmete kokkupressimist jäätmeveokis.
- (2) Suurjäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja võib ajutiselt paigutada kogumismahuti vahetusse lähedusse, kui nende äravedu korraldatakse hiljemalt viie (5) tööpäeva jooksul või viia jäätmejaama, vastavalt tähistatud suurjäätmete kogumiskohta, anda üle suurjäätmete kogumisringi käigus või vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale.

§ 15. Metall-, plasti-, klaasi-, puidu-, tekstiili- ja rõivajäätmed.

Tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja viia jäätmejaama või anda üle vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale.

§ 16. Biojäätmed

- (1) Biojäätmed on biolagunevad aia- ja haljastujäätmed ning biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed. Biojäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja viia jäätmejaama või selleks ettenähtud ja nõuetele vastavasse kogumiskohta või anda üle jäätmevedajale või kompostida tekkekohas vastavalt eeskirja nõuetele.
- (2) Köögi- ja sööklajajätmete kogumiseks peab olema eraldi konteiner ja biojäätmed tuleb üle anda jäätmevedajale:
 - 1) elamumaa sihtotstarbelisel kinnistul, millel on vähemalt 10 korterit;
 - 2) lepingu alusel ühismahutit kasutavate kinnistute puhul rakendub nimetatud kohustus, kui biojäätmete ühismahutit kasutavatel kinnistutel on kokku 10 või enam korterit;
 - 3) kinnistul, mis ei ole elamumaa sihtotstarbega, kus biojäätmeid tekib nädalas enam kui 25 kg, v.a juhul, kui jäätmevaldaja kasutab toidujääkide purustamisseadet ja saadav suspensioon juhitakse ühiskanalisatsiooni;
 - 4) sagedusega, mis väldib mahuti ületäitumist, haisu ja kahjurite teket ning ümbruskonna reostust.

- (3) Köögi- ja sööklajajäätmed tuleb paigutada biojäätmete konteinerisse lahtiselt, pakitult paberist kotti või täielikult biolagunevasse kotti. Biojäätmete konteiner võib olla vooderdatud biolaguneva kotiga.
- (4) Biojäätmete konteinerisse on keelatud panna muid jäätmeid.
- (5) Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumismahuti minimaalne tühjendamissagedus on vähemalt üks kord 14 päeva jooksul.
- (6) Korraldatud jäätmeveol kasutatavate biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumismahutite maksimaalne suurus jäätmetekkekohtadel on 240 liitrit mida peab tühjendama vähemalt üks kord 14 päeva jooksul.

§ 17. Biojäätmete kompostimisnõuded

- (1) Kinnistul tekkivaid biojäätmepidajad on lubatud kompostida oma kinnistu piirides. Väljaspool oma kinnistut on biojäätmepidajad lubatud kompostida ainult vastava jäätmeoaga jäätmekäitluskohas.
- (2) Biolagunevad aia- ja haljastujajäätmed võib kompostida lahtiselt kompostiaunas või kompostris.
- (3) Köögi- ja sööklajajäätmeid võib kohapeal kompostida ainult kinnises kahjuritest ja lindude eest kaitstud kompostris.
- (4) Kompostianum või komposter peab paiknema vähemalt 3 meetri kaugusel naaberkinnistust, kui naabrid ei lepi kokku teisiti ja vähemalt 10 meetri kaugusel kaevust.
- (5) Kompostitavat materjali peab paigutama, ladustama ja käitlema tervisele ja ümbruskonnale kahjutult ning nii, et see ei põhjustaks kahjuritest ja haisu levikut. Biojäätmepidajate kompostimisel tuleb tagada, et toimuksid aeroobsed lagunemisprotsessid. Roiskuva, haisva, prügise, taimehaigusi levitava, keskkonnale ja tervisele ohtliku ning mittesobivasse kohta rajatud kompostimiskoha peab likvideerima selle omanik omal kulul.

§ 18. Jäätmekäitlus avalikel üritustel

- (1) Avalikul üritusel vastutab jäätmekäitluse, sh jäätmemahutite paigaldamine eest ürituse korraldaja.
- (2) Avalikul üritusel peab olema piisavas koguses ja piisava mahuga jäätmemahuteid, et vältida nende ületäitumist, sh eraldi mahutid pakendijäätmete kogumiseks.
- (3) Avalikel üritustel on lubatud jäätmete kogumisvahendina kasutada kilekotte.

§ 19. Jäätmekäitlus avalikes randades

- (1) Avalikus rannas peab olema piisavas koguses jäätmekonteinereid, sh eraldi konteiner pakendijäätmetele.
- (2) Rannas teenuse osutaja vastutab teenuse pakkumisega kaasnevate jäätmete kogumise ja üleandmise eest. Rannas on keelatud klaaspakendis jookide müümine ja tarbimine.

§ 20. Jäätmekäitlus kalmistutel

- (1) Kalmistul tuleb eraldi koguda biolagunevaid aia- ja haljastujajäätmeid ning segaolmejäätmeid.
- (2) Kalmistu territooriumile ning kalmistul asuvasse avalikult kasutatavasse jäätmekonteineritesse ja nende kõrvale on keelatud tuua jäätmeid väljastpoolt kalmistu territooriumi.

4. peatükk

KORRALDATUD JÄÄTMEVEDU

§ 21. Korraldatud jäätmeveo regulatsiooni ulatus

Eeskirja käesoleva peatükiga sätestatakse:

- 1) jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu;
- 2) korraldatud jäätmeveo piirkond ja korraldatud jäätmeveoga liitumine;
- 3) korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumise ja vedamise tingimused, sealhulgas vedamise sagedus ja aeg ning jäätmekäitluslepingute sõlmimise kord;
- 4) korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmekäitluslaste lisateenuste osutamise tingimused;
- 5) jäätmeveo teenustasude suuruse määramise kord;
- 6) korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni andmiseks riigihanke korraldaja ja jäätmevedaja valiku tingimused, sealhulgas jäätmekäitluskoha määramise kord;
- 7) jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest vabastamise kord.

§ 22. Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmevedu kohaldatakse kodumajapidamistes, ettevõtetes ning asutustes tekkinud olmejäätmetele:

20 03 01 – (prügi) segaolmejäätmed;

20 01 01 – paber ja kartong;

20 01 08 – biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed.

§ 23. Korraldatud jäätmeveoga ei ole hõlmatud

- (1) Ühistranspordipeatustes, supluskohtades, parkides, kalmistul ning haljasaladel paiknevate avalike jäätmemahutite tühjendamine ja nendes jäätmemahutites asuvad jäätmed.
- (2) Avaliku ürituse korraldamise luba vajavatel üritustel tekkivad jäätmed.
- (3) Eritehnikat nõudvate presskonteinerite tühjendamine.
- (4) Jäätmekäitluse lisateenused ning jäätmemahutite üürimine või müümine.

§ 24. Korraldatud jäätmeveo piirkond ja korraldatud jäätmeveoga liitumine

- (1) Elva valla haldusterritorium moodustab ühe jäätmeveopiirkonna.
- (2) Jäätmevaldaja on korraldatud jäätmeveoga automaatselt liitunud alates korraldatud jäätmeveo jäätmeloade kehtimise hakkamisest. Jäätmevaldajal on kohustuslik jäätmevedajaga sõlmida kirjalik jäätmeveoleping, millega täpsustatakse korraldatud jäätmeveoga seonduvat.
- (3) Asjaolu, kas valitsus on jäätmevaldajat kirjalikult informeerinud päevast, mil jäätmevaldaja on liitunud korraldatud jäätmeveoga või mitte, ja kas jäätmevaldaja on sõlminud jäätmeveolepingu või mitte, ei avalda mõju jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumise ega vabasta jäätmevaldajat kohustusest jäätmeid jäätmevedajale üle anda ja korraldatud jäätmeveo teenuse eest esitatud arveid tasuda.
- (4) Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldajal ei ole lubatud anda korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeid üle jäätmeid vedavale isikule, kes ei ole tema piirkonnas korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja.

- (5) Jäätmevedaja on kohustatud sõlmima kirjalikud jäätmeveolepingud kõigi jäätmevaldajatega, kes on selleks kohustatud.
- (6) Jäätmevedaja on kohustatud kontsessiooni saamisel saatma jäätmevaldajale jäätmekäitluslepingu ning olema veendunud, et jäätmevaldaja on lepingu kätte saanud. Juhul, kui jäätmevaldaja ei tagasta tegeliku jäätmeveo alguseks lepingut või keeldub selle sõlmimisest, informeerib jäätmevedaja valitsust.
- (7) Jäätmekäitluslepingus sätestatakse muuhulgas ka lisateenuste osutamise ja jäätmeveo teenustasude maksmise tingimused.
- (8) Jäätmevaldaja, kes ühise kogumismahuti kasutamisel on teiste jäätmevaldajatega sõlmitud ühise kogumismahuti kasutamise lepingu alusel määratud vastutavaks lepingupooleks, on kohustatud sõlmima jäätmevedajaga jäätmekäitluslepingu ning teavitama valitsust ühise kogumismahuti kasutamisest.
- (9) Jäätmeveolepingut mitte sõlminud jäätmevaldajatel toimub jäätmekogumisvahendite tühjendamine vähemalt üks kord 12 nädala jooksul hajaasustuses ja üks kord nelja nädala jooksul tiheasustusega aladel, miinimumpaketi (140 liitrit) alusel. Vedaja koostab veograafiku ja edastab selle jäätmevaldajale.
- (10) Jäätmevaldaja maksab korraldatud jäätmeveo eest teenustasu vastavalt jäätmevedaja poolt esitatud arvetele.
- (11) Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest on jäätmeseaduse alusel vabastatud isikud, kellel on jäätmeluba või kompleksluba, või valitsuse poolt sellest kohustusest vabastatud isikud.

§ 25. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumine ja vedamine

- (1) Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumine ja vedamine toimub käesolevas eeskirjas sätestatud korras.
- (2) Kui jäätmevaldaja ei ole sõlminud jäätmekäitluslepingut ja ei anna jäätmeid üle või ei ole võimaldanud jäätmevedajale juurdepääsu kogumismahutile, on jäätmevedajal õigus rakendada tasu tühisõidu eest.
- (3) Tühisõidu tasu on jäätmekäitluslepingus jäätmete vedamisel kogumismahuti teenindamiseks kuluv kogumistasu vastavalt eeskirja § 27 lõike 3 punktile 1. Jäätmekäitluslepingu puudumisel loetakse tühisõit võrdseks jäätmete teenustasuga kõige väiksemast mahutist.
- (4) Kui paberi ja kartongi mahutis olevad jäätmed ei vasta sellesse mahutisse kogutavale jäätmeliigile, siis on vedajal õigus rakendada tasu tühisõidu eest ja lisaks esitada arve segaolmejäätmete vedamise eest. Käesolevas lõikes nimetatud tasu tühisõidu eest on vedajal õigus rakendada üksnes siis, kui vedajal ei ole võimalik mahutis asuvaid jäätmeid vedada sama jäätmeveokiga, millega veetakse liigiti kogutavaid paberit ja kartongi, ning vedaja on täitnud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tingimuse.
- (5) Kui jäätmevaldaja ei ole vedajale võimaldanud juurdepääsu mahutile, siis on vedajal õigus rakendada tasu tühisõidu eest vastavalt teenuste kontsessioonilepingule. Tühisõit on võrdsustatav jäätmekäitluslepingus sätestatud suurusega jäätmekogumisvahendi tühjendamise 50% teenustasuga, kuid mitte vähem kui üks (1) euro. Jäätmeveolepingu puudumisel loetakse tühisõit võrdseks jäätmete vedamisega kõige väiksema jäätmekogumisvahendiga kuid mitte vähemaga kui üks (1) euro
- (6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 nimetatud asjaolude ilmnemisel on vedaja kohustatud jäätmevaldajaga kokkulepitud viisil jäätmevaldajat teavitama hiljemalt kahe tööpäeva jooksul asjaoludest, mis ei võimaldanud jäätmemahutit tühjendada, ning tagama tühjendamata jäänud mahuti tühjendamise ühe nädala jooksul.

- (7) Teenustasu tühisõidu eest ei rakendata erandlike ilmaolude ja/või vääramatute jõu esinemisel ning kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud tee ajutiste massipiirangute puhul (eelnevalt pakkujale edastatud). Vedaja võib jätta teenuse antud kuupäeval osutamata (N: tormimurd teel, lumetuisk vms). Vedu teostatakse nädala jooksul peale takistuse likvideerimist.
- (8) Kogumismahutite tühjendamise minimaalne sagedus on sätestatud eeskirja § 2 lõikes 9. Kui kogumismahuti on ületäitunud või levitab tugevat haisu või kui on suurenenud kahjurite tekke või ümbruskonna reostuse oht, tuleb kogumismahutit tühjendada sagedamini.
- (9) Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeid veetakse eeskirja § 2 lõikes 10 sätestatud ajal. Nimetatud piiranguga seotud asjaolusid võib täpsustada korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni hankedokumentides.
- (10) Jäätmevaldaja, kes omab eeskirja § 4 sätestatud nõuetele vastavat kogumismahutit, võib kasutada segaolmejäätmete ning paberi- ja kartongi kogumiseks endale kuuluvat kogumismahutit.
- (11) Kui jäätmevaldaja kogumismahuti ei vasta eeskirja § 4 sätestatud tingimustele või kui jäätmevaldajal ei ole kogumismahutit, on jäätmevedaja kohustatud varustama jäätmevaldaja tema tellimusel vajalikus koguses ja suuruses kogumismahutitega.
- (12) Jäätmevaldaja on kohustatud hoidma kogumismahutite ümbruse puhtana ning kokkuleppel jäätmevedajaga reguleerima kogumismahutite tühjendamise sagedust selliselt, et oleks välditud kogumismahutite ületäitumine ja nende ümbruse reostumine.
- (13) Jäätmevaldaja tellimusel on jäätmevedaja kohustatud koristama kogumismahutite tühjendamise ajal nende ümbruse sinna paigutatud pakendatud segaolmejäätmetest (välja arvatud suuremõõtmelistest jäätmetest, mille kogumine ja vedamine on sätestatud eeskirja § 14 lõikes 2).
- (14) Kogumismahutite paiknemine jäätmeveopäeval on sätestatud eeskirja §-s 4.

§ 26. Jäätmekäitlusalased lisateenused

- (1) Jäätmevedaja võib korraldatud jäätmeveo teostamisel osutada jäätmevaldajale lisateenuseid ainult jäätmevaldaja nõusolekul ja jäätmekäitluslepingu olemasolul, milles on jäätmevaldajat teavitatud osutatavate lisateenuste tingimustest ja hinnakirjast. Jäätmevedaja ei tohi lisatasusid arvestada kogumismahutite laialipaigutamise eest teenuste kontsessiooni alguses ega nende äraveo eest teenuste kontsessiooni lõppemisel.
- (2) Lisateenuste osutamise tingimused peavad olema kooskõlas kehtivate õigusaktidega ning ei tohi seada jäätmevaldajale piiranguid teenuse tarbimisele seadusega ettenähtud korras.

§ 27. Jäätmeveo teenustasu suuruse määramine

- (1) Jäätmeveo teenustasu määratakse kindlaks korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni riigihanke tulemusena ning sätestatakse korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni lepingus ja jäätmekäitluslepingus.
- (2) Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete veo maksumus kujuneb vastavalt kinnistule paigaldatud jäätmemahuti mahust ja tühjendussagedusest ning ei sõltu jäätmemahuti täitumise määrast. Teenustasule lisatakse jäätmemahuti rendi maksumus, kui jäätmevaldaja rendib jäätmemahutit jäätmevedajalt.
- (3) Olmejäätmete teenustasu koosneb:
 - 1) kogumistasust, mis on tasu olmejäätmete kogumise eest. Kogumistasu sisaldab kõiki vedaja poolseid kulusid olmejäätmete kogumismahuti tühjendamisel ja

jäätmete vedamise teenuse osutamisel, sealhulgas vedamise ettevalmistamisega seotud kulused ja lukustamata jäätmemaja ukse või värava avamist ja sulgemist;

2) käitlustasust, mis on määratud jäätmekäitluskoha vastuvõtutasu olmejäätmete käitlemise eest.

3) Olmejäätmete kogumismahuti tühjendamise teenustasu arvutatakse järgmiselt:

$T_m = (K_m + K_t) \times m$, kus T_m on teenustasu vastava suurusega kogumismahutis sisalduvate olmejäätmete käitlemise eest (eurodes ilma käibemaksuta); K_m on kogumistasu 1 m^3 olmejäätmete kogumismahuti ühekordse tühjendamise eest (eurodes ilma käibemaksuta), mis koosneb olmejäätmete kogumiskuludest, veokuludest, sealhulgas kütusekuludest, vedamise ettevalmistamisega seotud kuludest ning jäätmevedaja muudest kuludest, mis on seotud korraldatud jäätmeveo teenuse osutamisega välja arvatud lisateenuste osutamisega seotud kuludest; K_t on käitlustasu, mis koosneb 1 m^3 vastuvõtutasust käitluskohta (eurodes ilma käibemaksuta); m on minimaalseim suurus kogumismahutil 140 l ja jäätmekotil 10 kg.

(4) Teenustasule lisandub käibemaks.

1) Jäätmeveo teenustasude komponentide muutmise põhimõtted, sealhulgas teenustasusid objektiivselt mõjutavad asjaolud lepitakse kokku korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni lepingus.

2) Jäätmeveo teenustasude muutmise toimub üksnes valitsuse nõusolekul.

(5) Jäätmevedaja ja valitsus teavitab jäätmevaldajat jäätmeveo teenustasude muutmise kohta mitte vähem kui kolmkümmend päeva ette.

(6) Jäätmevaldaja on kohustatud jäätmevedajale tasuma teenustasu vastavalt korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni lepingus ja jäätmekäitluslepingus sätestatud teenustasude ning jäätmevaldajale arveldusperioodil osutatud teenuste alusel esitatud arvele.

(7) Vedaja esitab teenustasu muutmise taotluse Hankijale. Taotlus peab sisaldama hindade muutmise põhjendust ning taotlusele tuleb lisada taotletavate teenustasude kalkulatsioon, näidates ära muudatused võrreldes pakkumuse esitamisel tehtud teenustasude kalkulatsiooniga. Hankijal on õigus nõuda lisaselgitusi ja -dokumente, mis on vajalikud taotluse hindamiseks. Kui vedaja selgitused ei ole piisavad või ta ei esita lisadokumente nõutud tähtajaks, lõpetatakse taotluse menetlus.

(8) Kehtestatud uus teenustasu rakendub mitte varem kui kolmkümmend päeva pärast seda, kui omavalitsused on avalikustanud uue teenustasu suuruse omavalitsuse veebilehel ja ajalehe kaudu.

§ 28. Korraldatud jäätmeveo kontsessioonilepingu sõlmimise menetlus

Korraldatud jäätmeveo teenuste osutaja leidmiseks korraldab valitsus kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

§ 29. Jäätmekäitluskoha määramine

Jäätmekäitluskoha korraldatud jäätmeveoga hõlmatud olmejäätmete käitlemiseks määrab valitsus korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessioonilepingu riigihanke alusdokumentides.

§ 30. Jäätmevaldaja vabastamine korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest

- (1) Jäätmevaldajal on õigus esitada valitsusele taotlus enda tähtajaliseks ja erandkorras korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemiseks kui kinnistul ei ole võimalik elada või kui kinnistut ei kasutata.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlus kuulub menetlusele, kui taotletav periood on pikem kui kaks (2) kuud.
- (3) Taotluses märgitakse:
 - 1) andmed jäätmevaldaja ja jäätmetekkekoha kohta;
 - 2) põhjused, miks jäätmevaldaja soovib enda mitteliitunuks lugemist;
 - 3) tähtaeg, mille jooksul jäätmevaldaja soovib olla korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud;
 - 4) elektri- ja/või veenäit taotluse esitamise kuupäeva seisuga;
 - 5) muud taotluse vormil nõutud andmed.
- (4) Taotlusega annab jäätmevaldaja valitsusele nõusoleku esitada päringuid vastavat teenust osutavale isikule. Valitsusel on õigus taotlusele lisaks nõuda muid asjakohaseid tõendeid.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlust menetletakse järgmiselt:
 - 1) valitsus kontrollib taotluse vastavust käesoleva paragrahvi lõigetes 2-4 toodud nõuetele. Kui taotlus ei vasta nõuetele, antakse tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks ja selgitatakse, et puuduste tähtajaks kõrvaldamata jätmisel võib taotluse jätta läbi vaatamata;
 - 2) valitsus kontrollib kohapeal, kas jäätmevaldaja esitatud põhjendused on tõesed ja piisavad tema mitteliitunuks lugemiseks korraldatud jäätmeveoga;
 - 3) jäätmevaldaja mitteliitunuks lugemine või tema avalduse rahuldamata jätmise otsustab valitsus ühe (1) kuu jooksul arvates avalduse esitamisest;
 - 4) mõjuval põhjusel (täiendava teabe kogumise vajadus, küsimuse eriline keerukus jms) võib valitsus avalduse lahendamise tähtaega pikendada kuni kolme (3) kuuni.
- (6) Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks loetud jäätmevaldaja on kohustatud teavitama valitsust asjaolude muutumisest või äralangemisest, mis olid tema mitteliitunuks lugemise aluseks, hiljemalt kolmekümne (30) päeva jooksul alates nende asjaolude jäätmevaldajale teatavaks saamisest.
- (7) Jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemine lõpeb kui:
 - 1) mitteliitunuks lugemise tähtaeg möödub;
 - 2) jäätmevaldaja ei ole esitanud hiljemalt 20. jaanuariks kinnitust, et kinnistul ei ole aasta kestel elatud või kinnistut ei ole kasutatud või sisaldab jäätmevaldaja esitatud kinnitus valeandmeid.
- (8) Valitsusel on õigus ennetähtaegselt lõpetada jäätmevaldaja mitteliitunuks lugemine korraldatud jäätmeveoga kui:
 - 1) jäätmevaldaja on esitanud korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise taotluses valeandmeid;
 - 2) jäätmevaldaja sõlmib jäätmekäitluslepingu ja teavitab kirjalikult valitsust;

3) mitteliitunuks lugemise aluseks olnud mõjuvad põhjused on ära langenud.

5. peatükk

EHITUSJÄÄTMETE KÄITLEMINE

§ 31. Ehitusjätmete käitlemise üldnõuded

- (1) Kui ehitamise käigus tekib ehitusjätmeid üle 10m³, tuleb korraldada nende liigiti kogumine tekkekohal.
- (2) Ehitusprojektile peab olema lisatud dokument, milles sisaldub:
 - 1) jätmete hinnanguline kogus ja liigitus vastavalt eeskirjas sätestatule;
 - 2) pinnasetööde mahtude bilanss;
 - 3) selgitused jätmete liigiti kogumise kohta ehitusplatsil;
 - 4) ehitusplatsil jätmete kogumiseks kasutatavate mahutite tüübid;
 - 5) jätmete kavandatavad käitlustoimingud ja –kohad.
- (3) Kui ehitamise käigus tekib ehitusjätmeid üle 10m³, tuleb ehitise kasutusloa taotlemise dokumentidele lisada vormikohane ehitusjätmete õiend ehitusjätmete nõuetekohase käitlemise kohta.
- (4) Lammutustööde lõpetamisel tuleb esitada vormikohane ehitusjätmete õiend.
- (5) Ehitusjätmeid oma majandus- või kutsetegevuses vedav isik peab olema registreeritud Keskkonnaametis, omama vastavat jäätmeluba või keskkonnakompleksluba, ohtlike jätmete vedamisel ka ohtlike jätmete käitluslitsentsi.
- (6) Keskkonnaameti vastava loa või registreeringu olemasolul võib tekkinud ehitusjätmed taaskasutada või kõrvaldada ehitusjätmete käitluskohas.
- (7) Ehitusjätmeid võib üle anda vedamiseks, kõrvaldamiseks või taaskasutamiseks vaid isikule, kellel on asjakohane keskkonnakompleksluba, jäätmeluba või kes on nende jätmete käitlejana Keskkonnaametis registreeritud. Ohtlike jätmete üleandmisel peab jäätmevaldaja eelnevalt kontrollima, et isikul, kellele jätmed üle antakse, on lisaks ka ohtlike jätmete käitluslitsents.
- (8) Ehitusjätmed tuleb korduskasutuseks ette valmistada või taaskasutada. Kõrvaldada võib ainult selliseid jätmeid, mille taaskasutamine pole võimalik.
- (9) Ehitamisel maapöues tehtavate tööde käigus tekkinud kaevist võib väljaspool kinnisasja kasutada kooskõlastatult Keskkonnaametiga. Kaevis kasutamiseks väljaspool kinnisasja tuleb Keskkonnaametile esitatavale taotlusele lisada väljavõte valitsuse poolt kooskõlastatud projektist. Kaevis on looduslikust olekust eemaldatud kivimi või setendi tahke osis.
- (10) Ehitamise käigus välja kaevatud pinnas tuleb ladustada eraldi ja seda võib kasutada samal kinnistul maastiku kujundamiseks.

§ 32. Ehitusjätmete valdaja kohustused

- (1) Ehitusjätmete ohutu hoidmise ja käitlemise eest vastavalt eeskirja nõuetele vastutab jäätmevaldaja. Ehitusjätmete valdaja on ehitise omanik. Ehitise omanik on eeskirja tähenduses ehitise kui vallasasja omanik, kinnistu omanik, hoonestusõiguse või mõne muu piiratud asjaõiguse alusel kinnistu kasutaja või isik, kellele on välja antud ehitusluba.
- (2) Ehitusjätmete valdaja ja jäätmekäitleja omavahelised õigused ja kohustused määratakse kindlaks vastava lepinguga.

- (3) Ehitusjätmete valdaja on oma tegevuses kohustatud:
- 1) mõistliku töö korraldusega vältima ja vähendama jäätmete teket;
 - 2) koguma ehitusjätmed nende tekkekohal liigiti, kui ehitusjätmeid tekib eeldatavasti kokku üle 10 m³, kasutades selleks vastavalt tähistatud mahuteid või selleks eraldatud ala ehitusobjektil. Liigiti tuleb koguda vähemalt:
 1. puit;
 2. paber ja kartong;
 3. metall;
 4. mineraalsed jätmed (kivid, tellised, krohv, betoon jms);
 5. klaas;
 6. pinnas;
 7. plastijätmed;
 8. ohtlikud jätmed;
 9. korduskasutuseks sobivad materjalid;
 10. pakendid.
 - 3) valima jätmete kogumiseks viisi, mille puhul on välistatud nende sattumine keskkonda ning kõrvaliste isikute juurdepääs jätmetele;
 - 4) andma käesoleva paragrahvi lõikes 3 punktis 2 nimetatud jätmed üle vaid isikule, kellel on vastav õigus nende jätmete korduskasutamiseks ettevalmistamiseks, ringlussevõtuks või muul moel taaskasutamiseks, kui tal endal pole võimalik neid jätmeid korduskasutada või taaskasutada;
 - 5) vajadusel tõendama jätmete nõuetekohast kogumist, käitlemist ja üleandmist käesoleva paragrahvi lõikes 3 punktis 4 nimetatud isikule;
 - 6) võtma tarvitusele abinõud tolmu tekke vältimiseks ehitusjätmete paigutamisel jäätmemahutisse, laadimisel jäätmeveokitele ja nende veol või nende kohapeal taaskasutamisel;
 - 7) valmistama ette tasase kõvakattelise aluspinna jäätmemahutite paigutamiseks ja tagama juurdepääsu jäätmeveokile mahutite teenindamiseks;
 - 8) kooskõlastama valitsusega jäätmemahuti paigutamise tänavale, sõidu- või kõnniteele ning parklasse või parki ja haljasalale;
 - 9) tagama, et kinnistul või krundil oleksid eraldi märgistatud jäätmemahutid eri liiki jätmete kogumiseks;
 - 10) teavitama oma töotajaid kehtivast jäätmehoolduse korrast ning käesoleva eeskirja nõuetest.

§ 33. Ohtlikud ehitusjätmed

- (1) Ohtlike ehitusjätmeid tuleb koguda liikide kaupa eraldi. Muuhulgas tuleb eraldi koguda:
 - 1) asbesti sisaldavad jätmed, järgides asbesti sisaldavate jätmete käitlusnõudeid;
 - 2) värvi-, laki-, liimi-, ja vaigujätmed, sh nende jääke sisaldav taara ja nimetatud jätmetega immutatud materjalid;
 - 3) naftaprodukte sisaldavad jätmed (tõrvapapp, immutatud isolatsioonmaterjal, tõrva sisaldav asfalt);
 - 4) ohtlike aineid sisaldav ehitusmaterjal;
 - 5) saastunud pinnas.
- (2) Vedelad ohtlikud jätmed (kasutuskõlbmatud värvid, lakid, lahustid, liimid jne) ning nende jäägid tuleb koguda nende algpakendisse või vastavalt märgistatud kindlalt suletavasse konteinerisse.
- (3) Ohtlike ehitusjätmete kogumiseks kasutatavad mahutid peavad olema märgistatud ja lukustatavad või valvatavad.
- (4) Pinnas loetakse saastunuks, kui see sisaldab ohtlike aineid üle õigusaktidega kehtestatud piirnormide.

6. peatükk

TERVISHOIU- JA VETERINAARJÄÄTMETE KÄITLEMINE

§ 34. Tervishoiujätmete käitlemise üldnõuded

- (1) Käesolevas peatükis sätestatud kord on kohustuslik kõikidele tervishoiu-, hooldus- ja veterinaarasutustele ning nende laboratooriumitele ja uurimisasutustele ning muudele asutustele (edaspidi tervishoiuasutused), kus tekivad jätmed, mis on jätmenimistu jaotises 18 (edaspidi tervishoiujätmed).
- (2) Tervishoiuasutused peavad välja töötama asutusesisesed juhised jätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks ning määrama selleks vastutava isiku.
- (3) Tervishoiujätmed tuleb koguda liikide kaupa. Eraldi tuleb koguda:
 - 1) bioloogilised jätmed;
 - 2) teravad-torkivad jätmed;
 - 3) nakkusohtlikud jätmed;
 - 4) laboratooriumide jätmed;
 - 5) ravimijätmed;
 - 6) radioaktiivsed jätmed;
 - 7) muud ohtlikud jätmed liikide kaupa vastavalt jätmenimistule.
- (4) Kõik tervishoiuasutustes tekkivad jätmed tuleb üle anda isikule, kes omab vastavat luba. Ohtlike jätmete üleandmisel peab jätmevaldaja eelnevalt kontrollima, et isikul, kellele ohtlikud jätmed üle antakse, on lisaks ka ohtlike jätmete käitluslitsents.

§ 35. Bioloogilised jätmed

Bioloogilised jäätmed tuleb koguda ja pakkida tekkekohas plastikkotti, millel on markeering „Bioloogilised jäätmed”. Pakendile tuleb märkida jäätmete tekitaja (tervishoiuasutuse nimi) ja pakkimise kuupäev.

§ 36. Teravad ja torkivad jäätmed

Teravad ja torkivad jäätmed tuleb koguda raskesti läbitorgitavast materjalist valmistatud suletavasse kanistrisse, millel on markeering „Teravad ja torkivad jäätmed”. Pakendile tuleb märkida jäätmete tekitaja (tervishoiuasutuse nimi) ja pakkimise kuupäev.

§ 37. Ohtlikud jäätmed

- (1) Ohtlikud jäätmed tuleb koguda üksteisest lahus, pakendada vastavalt ohtlike jäätmete ja nende pakendite märgistamise korrale ja anda üle vastavat õigust ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale jäätmekäitlejale.
- (2) Nakkusohtlike jäätmeid ei tohi hoiustada jäätmete tekkekohas. Need tuleb viia iga päev jäätmehooldlasse lukustatavasse ruumi. Nakkusohtlikud jäätmed peavad olema enne üleandmist eelnevalt töödeldud viisil, mis välistab nakkusohu levimist ladestusalal ja väljaspool seda.
- (3) Laboratooriumides tekkinud ohtlikud jäätmed tuleb autoklaavida kohapeal. Teravad esemed, nagu süstlanõelad, skalpellid, noad ja klaasikillud, autoklaavitakse raskesti läbitorgatavast materjalist nõus. Pärast autoklaavimist käideldakse neid jäätmeid tavajäätmetena.
- (4) Ravimijäätmete käitlemisel lähtutakse ravimiseadusest tulenevatest nõuetest.
- (5) Eri kujul esinevat elavhõbedat sisaldavad jäätmed tuleb hoida üksteisest eraldi. Need pakitakse plast- või klaaspurki, mis on korgiga tihedalt suletud. Metallilise elavhõbeda (tekib nt purunenud kraadiklaasist) aurustumise vältimiseks tuleb see paigutada veega anumasse nii, et vesi katab elavhõbeda.
- (6) Kemikaalide jäätmed tuleb koguda suletud mittepurunevasse vastava märgistusega anumasse, mis ei reageeri kemikaaliga. Võimalusel tuleb kasutada kemikaali originaalpakendit, millel on vastavad märgistused.
- (7) Radioaktiivsed jäätmed, mis on kasutusest kõrvaldatud ravi- ja diagnostilise otstarbega radioaktiivsed ained ning kiirgusallikatega kokku puutunud ained ja esemed tuleb pakendada kiirguskindlasse märgistatud säilituspakendisse, hoida lukustatult hooldlas või koheselt korraldada nende üleandmine radioaktiivsete jäätmete käitlejale.

7. peatükk

JÄÄTMEKÄITLUSKOHA JÄRELHOOLDUS

§ 38. Jäätmekäitluskoha järelhoolduse nõuded

- (1) Jäätmekäitluskoha järelhooldus on suletud jäätmekäitluskoha keskkonnaseire ning võimaliku negatiivse keskkonnamõju, sealhulgas keskkonnahäiringu tõrje.
- (2) Tegevuse lõpetanud jäätmekäitluskohast ja selle vahetu ümbrus tuleb korrastada, puhastada seal leiduvatest jäätmetest ning taastada jäätmekäitluse eelne olukord.
- (3) Järelhoolduse kulud kannab suletud jäätmekäitluskoha endine käitaja või selle puudumisel jäätmekäitluskoha maaomanik.
- (4) Jäätmekäitluskoha järelhoolduse tulemusena peab olema välistatud jäätmekäitluskohast tulenev võimalik negatiivne keskkonnamõju.

8. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE JA VASTUTUS

§ 39. Riiklik järelevalve

- (1) Riiklikku järelevalvet pakendiseadusest ja jäätmeseadusest tulenevate nõuete täitmise üle teostab valitsus oma struktuuriüksuste ja ametnike kaudu vastavalt seaduses sätestatud pädevusele.
- (2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 32 000 eurot.
- (3) Kõik füüsilised ja juriidilised isikud on kohustatud andma teavet jäätmekäitluse üle järelevalvet teostavatele ametnikele jäätmekäitlusnõuete täitmise kohta.

§ 40. Vastutus

- (1) Eeskirja sätestatud jäätmehooldusnõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut. Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.
- (2) Kohtuväline menetleja on valitsus.

9. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 41. Eeskirja rakendamine

- (1) Enne määruse jõustumist sõlmitud korraldatud jäätmeveo kontsessioonilepingud kehtivad nende kehtivusaja lõpuni.

§ 42. Määruste kehtetuks tunnistamine

(1)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“.	Elva	Linnavolikogu	25.09.2017	määrus	nr	5
(2)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“	Rannu	Vallavolikogu	28.09.2017	määrus	nr	8
(3)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“	Puhja	Vallavolikogu	30.08.2017	määrus	nr	10
(4)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“	Konguta	Vallavolikogu	30.08.2017	määrus	nr	45
(5)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“	Rõngu	Vallavolikogu	17.08.2017	määrus	nr	8
(6)	Tunnistada kehtetuks „Jäätmehoolduseeskiri“	Palupera	Vallavolikogu	29.08.2017	määrus	nr	8

§ 43. Määruse jõustumine

- (1) Määrus jõustub 1. märtsil 2018.
- (2) Eeskirja paragrahvid 21 kuni 29 jõustuvad alates korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni andmisest riigihanke võitnud jäätmevedajale.

/allkirjastatud digitaalselt/

Maano Koemets

vallavolikogu esimees

